

מה בתמונה?

1. מכתבים מבעל הלשם, מכתב א', עמ' רמ מעין משה, הרב שץ, תשע"א

וזהו הטעם, מה שאסור לחשוב באין סוף יתברך שמו: כי מילת 'אין סוף' ענינו הוא, שהוא בלתי גבול ובלתי תכלית ואין חוץ ממנו כלל, ואם כן אי אפשר לחשוב בו, כי המחשבה הוא מראה בעצמו כאילו שהוא חוץ ממנו חס וחלילה, ובא"ס אין שום חוץ ממנו כלל.

1א. הגר"א ליקוטים סוף ספד"צ

... וכל שכן באין סוף ברוך הוא יתברך שמו שאסור לחשוב כלל וכלל, ואפילו 'אין סוף' - אסור לקרותו. ומה שאנו מדברים בו ובספירות הכל מרצונו והשגחתו שידוע מצד פעולותיו.

1ב. שם

כי אין סוף ב"ה (א"ס) אין לחשוב בו כלל וכלל, כי אסור לכנות בו אפילו חובת המציאות. כי אפילו ספירה ראשונה קוראים אין, ושניה מכנים יש, שידענו שהוא נמצא וזה לבד משיגים ממנו, מה שאין כן בראשונה.

2. אורות עמוד מח

אבל לפי מדת רחוקה של הפסיכולוגיה האורגנית מהחבה הפנימית אל הטוב המוחלט, כן לא יוכל היחש הנשמתי לחדור בקרבה ביחש האלהי, ומוכרח קשר האלהות להיות בקרבה קשר נכרי, והאלהים יהיה בה אל נכר ואל זר, ואל זר זה יקנה לו תכונות משונות וקריקאטוריות, המעותות את החיים הרבה יותר ממה שהן יכולות לישר אותם. לעת עתה עוד לא באה התרבות למדה זו, להכין סמפתייה אלהית של הטוב המוחלט בעומק הנשמה של האורגניזם הקבוציים, ועל כן הננו רואים בהם עדיין סמני רשע ועריצות ומהות המוסר הולכת ומתמסמסת ונעזבת מן הלב הכללי של הקבוצים. אבל מורשת פלטה יש לה לאנושיות בכנסת ישראל, שהסמפתייה האלהית מצאת בחוגה הפנימי.

4. ספר מורה נבוכים - חלק א פרק נז

ידוע כי המציאות הוא מקרה קרה לנמצא, ולזה הוא ענין נוסף על מהות הנמצא. זהו הדבר המבואר הראוי לכל מה שלמציאותו סיבה, שמציאותו - ענין נוסף על מהותו. אמנם מי שאין סיבה למציאותו - והוא האלוה ית' וית' לבדו (כי זה הוא ענין אמרנו עליו ית' שהוא מחויב המציאות) - תהיה מציאותו עצמו ואמתתו, ועצמו מציאותו, ואינו עצם קרה לו שנמצא, ותהיה מציאותו ענין נוסף עליו, שהוא - מחויב המציאה תמיד, אין מתחדש עליו ולא מקרה קרה לו. ואם כן, הוא נמצא לא במציאות, (וכן חי - לא בחיים, ויכול - לא ביכולת, וחכם - לא בחכמה; אבל הכל שב לענין אחד, אין ריבוי בו, כמו שיתבאר):

4א. אורות קכז

מתקופה לתקופה הולכת ומתבררת התערובת של אמונת היחוד הטהורה עם מחשכי ההגשמה, ובכל פעם שחלק ידוע מההגשמה נופל - נדמה כאילו האמונה נופלת, ואחר כך מתגלה שלא נפלה האמונה כי-אם נתבררה. בימים האחרונים לשיבת הרוח האנושי אל ספירת האמונה הברה נופלת קלפת ההגשמה האחרונה הדקה, שהיא יחש המציאות בכללות אל האלהות, שבאמת כל מה שאנו מגדירים "במציאות" הוא מופלג מהאלהות כערך בלתי נערך. צלליה של שלילה זו דומים הם לכפירה, מה שבאמת היא המעלה היותר עליונה שבאמונה כשהיא מתבררת יפה, ומתרגל הרוח להקשיב את קשב האמונה על-פי המעשים ועל פי ההשפעות, הופעות ההויה והופעות התורה והמוסר, - הדעת שהאלהות משפעת את המציאות וממילא היא למעלה מהמציאות, וחוזרת הכפירה הדמיונית המטהרת מטומאתה למרומי האמונה היותר טהורה. ואמנם צריכה היא שלילת-המציאות הזאת, החוזרת למקור כל ההויות ואיתניות היותר תמציתית של הדר כל המציאות, בינה מהודרת שבכל יום צריך להעלות אותה למקור טהרתה.

5. רמב"ם יד החזקה - הלכות תשובה פרק ג

(ז) חמשה הן הנקראים מינים האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג והאומר שיש שם מנהיג אבל הן שנים או יותר והאומר שיש שם רבון אחד אבל שהוא גוף ובעל תמונה וכן האומר שאינו לבדו הראשון וצור לכל וכן העובד כוכב או מזל וזולתו כדי להיות מליץ בינו ובין רבון העולמים כל אחד מחמשה אלו הוא מין.

השגת הראב"ד - והאומר שיש שם רבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה א"א ולמה קרא לזה מין וכמה גדולים וטובים ממנו הלכו בזו המחשבה לפי מה שראו במקראות ויותר ממה שראו בדברי האגדות המשבשות את הדעות.

6. שמונה קבצים / קובץ א / סה.

המחשבה בענין האלהות בשני הצדדים שלה - דהיינו: הצד האחד, בצורה המדברת עד הבורא והבריאה מכל אחד בפ"ע, כאילו הוא נושא לעצמו, אלא שהם מחוברים יחד מתוך שהבורא מחיה את הבריאה והבריאה מקבלת חיים מהבורא, והצד השני, שאין שם שום מציאות של בריאה כלל, והשם בריאה הוא רק מושאל מצדנו, אנו נבראים אנחנו רק מפני צמצום השגתנו, ובאמת הכל הוא בורא, אלהים, אבל הכל הוא ענין אחר ותוכן אחר, שאין לו שום ערך אל התגלות חלקית, ואלהים הוא דוקא הכל ולא חלק מצד שהוא חלק - המחשבה הזאת פועלת בכל צד מצדיה פעולה מיוחדת על רוח האדם.

6א. שמונה קבצים / קובץ א / סה.

אלא שגם בהתגברותה של המחשבה הראשונה, שכנפיה קצוצות, יוכל ג"כ רוח האדם לשקע, וע"י השיקוע יוכל לאבד חמודות רבות. על כן אין תרופה אחרת, כ"א לסדר את הרעיון באופן כזה שתהיה המחשבה הראשונה מלבישה לעולם את השניה, ולא יגלו לעולם, כי הראשונה בתור לבוש לשניה העליונה ממנה. ז"א מלביש את א"א, וד' הוא האלהים.

6. אורות קכח

... אמונת ישראל נעוצה היא באין סוף, שהוא למעלה מכל תוכן של אמונה... באמונה עצמה חל הפגם של הכפירה, אבל באידיאל האמוני אין פגם הכפירה מגיע כלל. הוא למעלה ממושג הכפירה כשם שהוא למעלה ממושג האמונה.

6א. מדרש תהילים מזמור קלט

ורוח אלהים מרחפת על פני המים. זה רוחו של אדם הראשון.

7. שמות פרק יז (טז) ויאמר כי יד על פס זה מלקמה לד' בעמלק מדר דר.

7א. רש"י על שמות פרק יז פסוק טז

ומהו כס ולא נא' כסא - ואף השם נחלק לחציו. נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו וכשימחה שמו יהי השם שלם והכסא שלם.

7ב. שיחות הרצ"ה על התורה וישלח תשכ"ז

"ד' אחד ושמו אחד" - אחדות אלוהית יסודית זו מתגלה בעולם בצורה של שניות! דבר ד' המקורי האלוהי, השמימי כשהוא מגיע אלינו - הוא נשמע בשתיים. דבר ד' בתורה, "תורת ד' תמימה" האחת, מתגלה אלינו בשתי מדרגות: תורה שבכתב ותורה שבעל-פה.

8. ספר הכוזרי - מאמר רביעי אות א - לא

... ויש שהיו קוראים ליחס שבין בני ישראל ובין האלוה ולקשר אשר ביניהם -ה' שעל דרך זו נאמר הלוא משנאיך ה' אשנא ואיבי ה' והכונה לאויבי עם ה'.

8א. קול יהודה על כוזרי ר"ל שיש קורים בשם ה' השייכות והצטרפות והקשר הנמצא בין ישראל ואביהם שבשמים.

9. רמב"ן על בראשית פרק א פסוק א

עוד יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחד. כאילו תחשוב על דרך משל כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות כגון בראש יתברא אלהים וכל התורה כן.

10. ספר ויקרא פרק כו

(יב) והתהלכתי בתוכם וקהיית לךם לאלהים ואתם תהיו לי לעם.

רש"י על ויקרא פרק כו פסוק יב

(יב) והתהלכתי בתוכם - אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני יכול לא תיראו ממני ת"ל והייתי לכם לאלהים:

11. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ג/ב

אמר רב יהודה אמר רב שנים עשרה שעות הוי היום שלש הראשונות הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בתורה שניות יושב ודן את כל העולם כולו כיון שרואה שנתחייב עולם כלייה עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים שליטות יושב וזן את כל העולם כולו מקרני ראמים עד ביצי כנים רביעיות יושב ומשחק עם לויתן שנאמר לויתן זה יצרת לשחק בו.

12. ספר גור אריה על שמות - פרק יז פסוק טו

ונמצא כי יש כאן חלוק, וכל חלוק במה שהוא חלוק אין בו שלימות, ואם כן איך יתכן שימצא בעולם הזה השם המיוחד בשלימות, כי במה שהשם זה הוא מיוחד - יש בו השלימות שאין עוד זולתו, ולפיכך אין השם שלם. ואין הפירוש חס ושלוש שאין השם שלם בעצמו, חס ושלוש לומר כך, כי שלימותו בעצמו, אך אין השם בשלימות נמצא אצלינו... ואם כן, איך יתכן שימצא מלכותו אצלינו בשלימות, כי מלכותו יתברך נמשך אחר אחדותו, וכאשר השניות בעולם אין שלימות מלכותו נמצא, לכך 'אין הכסא שלם' עד שיכלה כל זרעו של עשו, ואז לא יהיו שניות בעולם, ואז "יהיה ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט):

12א. ספר העקרים - מאמר שלישי פרק ג

כל דבר שהוא בכח צריך שיצא מן הכח אל הפעל וכל מה שלא יצא מן הכח אל הפעל הנה מציאותו בכחניות ההוא לבטלה כאלו לא היה ולזה הוא מבואר ששלמות האדם ותכליתו האחרון שאמרנו שהוא בו בכח אם לא ימצא בפעל יהיה מציאות מין האדם לבטלה כי לא יהיה לו יתרון על שאר מיני בעלי חיים...

13. גור אריה על בראשית ו, ט.

עיקר תולדות האדם מעשים טובים, כי התולדות לאו בגופו, ואילו מעשים טובים הם בגופו, ואין לך תולדות יותר מזה, שהרי הוא כאילו מוליד עצמו, וזהו יותר תולדה.

14. ספר דרך חיים - פרק ב משנה ח

ואמר כי האדם נברא לעמל שלא יהיה בעל הנחה כלל רק יוציא שלימותו אל הפעל תמיד בלי הנחה, שכך ראוי מצד טבע הבריאה, שכל הנבראים נבראו שיהיו בשלימות ולא יהיו חסרים והאדם הזה אי אפשר שיבא אל ההשלמה עד שיהיה בעל הנחה לגמרי. וזהו מה שלא נאמר באדם כי טוב יותר מכל הנמצאים, כי כל הנמצאים הם נבראים ויש להם שלימותם, אבל האדם לא נברא בהשלמה ולא נמצא האדם בהשלמה וזהו שלימותו בעצמו שהוא מתנועע אל הפעל ומוציא שלימותו תמיד אל הפעל, ודבר זה הוא שלימותו...

14א. ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן פט ונתחפרהו מעט מאלקים וכבוד וקדר תעטררהו (תהלים ח). הנה ידוע, כי כל מה שחסר לאדם הן ברוחני הן בגשמי, החסרון הוא בהשכינה, שהוא בחינת אלקים. וזהו ונתחפרהו, בנדיאי מעט מאלקים, הינו החסרון בנדיאי מאלקים, הינו בהשכינה.

15. אורות הקדש ב עמוד תקלז

וכשחודרים בתוכיותו של יסוד ההתפתחות המתעלה, אנו מוצאים בו את הענין האלהי מואר בבהירות מוחלטת, שדוקא אין סוף בפועל, מחולל הוא להוציא אל הפועל מה שהוא אין סוף בכח.

15א. שפתי כהן על בראשית א טז

אנו אומרים ה' אלהינו ה' אחד - והשינוי בא לנו מצד החטא של אדם לא מצדו יתברך, ולכך בא הפירוד שנפרדה השכינה ממנו כשם שיש בינינו פירוד הנשמה מן הגוף, כי שכינה בתחתונים צורך גבוה, לומר שיש לנו חלק אלוה ממעל שהיא הנשמה ואין פירוד בין הפרי לאילו, ולכך היה אדם אילו לא חטא היה קיים לעולם אלא שהוא הפריד בחטאו.

16. ספר נצח ישראל - פרק כב

וזה שהשם יתברך הוא נגלה לנמצאים כדמות אדם, אף שאין דמות ודמיון לו יתברך, מכל מקום כך הוא נראה לנמצאים כדמות זה, כמו שאמר (רי יחזקאל א, כו) "ועל הכסא דמות כמראה אדם", וכמו שהתבאר בחבור דרך חיים. ונאמר עליהם (רי יחזקאל א, ה) "דמות אדם להם", ודבר זה עיקר אצלם.